Kirjallinen kysymys KK 400/2024 vp

Jari Koskela ps

Kirjallinen kysymys generoidun hapen käyttöönotosta ja säästömahdollisuuksista

Eduskunnan puhemiehelle

Lääkkeellinen happi on välttämätöntä sairaaloissa, vanhainkodeissa ja hoitolaitoksissa sekä varsinkin hengityselinpotilaiden hoidossa ja anestesiassa. On kaksi eri keinoa tuottaa lääkkeellistä happea: joko tislaamalla kryogeenisesti alan teollisuuslaitoksessa tai suoraan sähköllä generoimalla paikan päällä.

Suomalaisissa sairaaloissa käytetään lähinnä kryogeenista happea, jota valmistaa käytännössä vain kaksi tehdasta Suomessa. Tehdastislattu happi on äärimmäisen kallista verrattuna sähköllä generoituun happeen, ja sen kuljettamisessa on riskejä varsinkin Suomen huonokuntoisella tiestöllä. Kun rekat kuljettavat happea tehtailta sairaaloihin, se voi aiheuttaa vaaratilanteita hapen räjähdysominaisuuden vuoksi. On myös hitaampaa kuljettaa pullotettua lääketieteellistä happea rekoilla, kun hapen voisi valmistaa generaattorilla paikan päällä. Asiaa voi tarkastella myös hiilijalanjäljen kautta. Generoitu happi on siis huoltovarmempaa, turvallisempaa ja ilmastoystävällisempää kuin pullohappi.

Euroopan farmakopea on määrännyt kaikki EU-maat hyväksymään generoidun hapen käytön, ja monet maat ovat vaihtaneet tislatun hapen generoituun. Esimerkkeinä tästä ovat Saksa, jossa on runsaasti generaattoreita ympäri maata, sekä Kanada, jossa on siirrytty lähes täysin generaattorien varaan vuosikymmeniä sitten. Kanadassa etäisyydet ovat Suomen tapaan pitkiä.

Suomessa Pellon terveysasemalla on jo sairaalahappea valmistettu generoidusti. Käytössä ollut generaattori on toiminut moitteettomasti tähän saakka, ja varmasti se toimii samalla tavalla jatkossakin. Myös Helsingin yliopiston eläinsairaalassa Viikissä on käytetty pitkään generoitua happea moitteettomasti. Lääkehapen vaatimukset eläinten hoidossa ovat samat kuin ihmisten hoidossa.

Suomessa generaattorihapen käyttöä terveydenhuollossa ei ole kielletty, mutta käytännössä Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskus Fimea on asettanut generaattorihapelle niin tiukat vaatimukset, että niitä on mahdoton toteuttaa. Muualla maailmassa tällaisia tiukkoja vaatimuksia ei ole.

Generaattorilla valmistettu happi on erittäin halpaa verrattuna tislattuun pullohappeen. Generaattorihapen avulla saisi vuosittain säästettyä ainakin 20 miljoonaa euroa. Julkisen talouden heikos-

Valmis
5.0

sa tilanteessa ja sote-kustannusten alati kasvaessa tällaisen säästöpotentiaalin hyödyntämättä jättäminen olisi järjetöntä.

Edellä olevan perusteella ja eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ään viitaten esitän asianomaisen ministerin vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

> *Olisiko viimeinkin Suomessa aika siirtyä terveydenhuollon hapenkäytössä säästöjä tuovaan, huoltovarmaan ja ilmastoystävälliseen generoituun happeen kuten niin monessa muussa Euroopan maassa on jo tehty ja*
>
> *aikooko hallitus edistää generoidun hapen käyttöönottoa terveydenhuollossa?*

Helsingissä 24.10.2024

Jari Koskela ps